

MEDIJI O ZDRAVSTVU

utorak, 27. septembar 2022.godine

N1- Od bolesti srca i krvnih sudova u Srbiji 2021. umrlo 56.610 osoba

B92- Svetski dan farmaceuta; Građanima Srbije dostupno 7.200 farmaceuta u 3.800 apoteka

RTV- Više od 50 odsto pacijenata zadovoljno inovativnom terapijom

RTV- Farmakolog Stojanović savetuje da sačekamo s primenom bivalentne vakcine

RTV- Dom zdravlja organizovao predavanje povodom Svetskog dana kontracepcije

POLITIKA- Preminulo deset osoba, 2.486 novih slučajeva koronavirusa

Od bolesti srca i krvnih sudova u Srbiji 2021. umrlo 56.610 osoba

Od bolesti srca i krvnih sudova u Srbiji je 2021. umrlo 56.610 osoba, objavio je nacionalni institut za javno zdravlje Batut.

Naveli su na svom sajtu, povodom Svetskog dana srca – 29. septembra, da su „bolesti srca i krvnih sudova, sa učešćem od 41,4 odsto u svim uzrocima smrti, vodeći uzrok umiranja u Srbiji“ po podacima Populacionog registra za akutni koronarni sindrom.

„Zajedno, ishemijske bolesti srca i cerebrovaskularne bolesti, vodeći su uzroci smrtnosti u ovoj grupi oboljenja“, dodao je Batut.

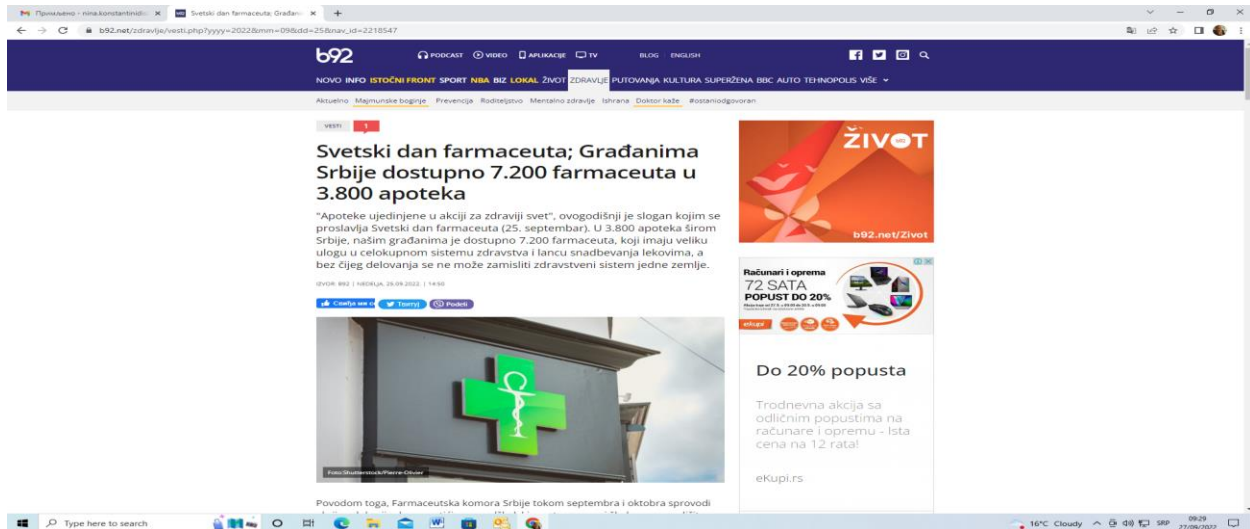
Kao najteži oblik ishemijskih bolesti srca, akutni koronarni sindrom je vodeći zdravstveni problem u razvijenim zemljama, a kako je navedeno, poslednjih nekoliko decenija i u zemljama u razvoju.

U taj sindrom, prema navodima Batuta, spadaju akutni infarkt miokarda, nestabilna angina pektoris i iznenadna srčana smrt.

Batut je dodao i da je akutni koronarni sindrom u Srbiji činio 50,9 odsto svih smrtnih ishoda od ishemijskih bolesti srca u 2021.

Ove godine, Svetski dan srca, obeležava se pod sloganom „Svim srcem za sva srca“.

Svetski dan srca je prilika, kako je naveo Batut, da svi razmisle kako da najbolje doprinesu razvoju čovečanstva, očuvanju prirode i svog mentalnog zdravlja.

Svetski dan farmaceuta; Građanima Srbije dostupno 7.200 farmaceuta u 3.800 apoteka

"Apoteke ujedinjene u akciji za zdraviji svet", ovogodišnji je slogan kojim se proslavlja Svetski dan farmaceuta (25. septembar). U 3.800 apoteka širom Srbije, našim građanima je dostupno 7.200 farmaceuta, koji imaju veliku ulogu u celokupnom sistemu zdravstva i lancu snadbevanja lekovima, a bez čijeg delovanja se ne može zamisliti zdravstveni sistem jedne zemlje.

Povodom toga, Farmaceutska komora Srbije tokom septembra i oktobra sprovodi akciju edukacije dece u vrtićima, predškolskim ustanovama i školama na različite teme, jer znanje i vaspitanje o zdravlju mora da se neguje od malena.

"Farmaceuti imaju veliko znanje i koriste ga na najbolji mogući način edukujući mlade generacije. Učešće u ovom projektu uzelo je 120 farmaceuta u isto toliko predškolskih i školskih ustanova u skoro 60 gradova i mesta u Srbiji. Odabrane su teme u zavisnosti od uzrasta dece, pa smo tako za starije osnovce, od petog do osmog razreda, namenili predavanja – „Psihoaktivne supstance“, "Čas apotekarstva na času istorije - otkriće penicilina" i "Čas apotekarstva na času biologije - razlike između bakterija i virusa". Mlađim osnovcima i predškolicima, namenili smo temu "Kako da porastemo zdravi i snažni – kaže Slavica Milutinović, direktorka Farmaceutske komore Srbije.

Farmaceutska komora konstantno unapređuje ulogu farmaceuta u zdravstvenom sistemu, uvođenjem standardizovanih farmaceutskih usluga u apotekama, kao što je to u svim razvijenim zemljama sveta. Cilj je da se pacijentima obolelim od različitih bolesti, pruži jedinstvena i kvalitetna usluga, zasnovana na medicinskim/farmaceutskim dokazima, da se poboljša stepen adherence i na kraju dobije bolji zdravstveni ishod u lečenju pacijenta.

Trenutno u apotekama ima 500 savetnika farmaceuta, koji sprovode četiri usluge za pacijente. Reč je o standardizovanim farmaceutskim uslugama za pacijente sa astmom i dijabetesom, kao i standardizovana farmaceutska usluga prilikom izdavanja antibiotika i Post-kovid savetovalište u apoteci.

"Svaki savetnik nosi bedž Savetnik za određenu uslugu i time je lakše prepoznat od strane pacijenta, koji odmah postavlja pitanja o datom zdravstvenom problemu. U narednom periodu broj usluga u apotekama će se povećavati, jer je vanredna globalna zdravstvena situacija kovid 19 pokazala da su apoteke i farmaceuti deo zdravstvenog sistema koji odlično funkcioniše. Farmaceuti su najdostupniji zdravstvenih radnici, koji svojim znanjem i stručnošću predstavljaju neprocenjivi resurs u obezbeđivanju pravilne i racionalne upotrebe lekova, medicinskih sredstava, ali i u pružanju stručnog saveta", naglašava Milutinović

Više od 50 odsto pacijenata zadovoljno inovativnom terapijom

BEOGRAD - U Srbiji oko 54 odsto pacijenata koji koriste inovativnu terapiju zadovoljno je njenim efektima, podaci su istraživanja koje je sproveo Biro za društvena istraživanja, a koja su predstavljena na skupu u Beogradu. Direktorka Republičkog fonda za zdravstveno osiguranje Sanja Radojević Škodrić navela je da je u Srbiji na polju inovativne terapije mnogo toga urađeno od 2017. godine, te da za najveći broj bolesti imamo inovativne terapije.

"Zahvaljujući adekvatnom finansijskom poslovanju države bilo je moguće izdvojiti određena sredstva za inovativne lekove, početkom ove godine doneli smo najveću listu u istoriji sa najvećim iznosom sredstava", kazala je Radojević Škodrić.

Ona je dodala da se inovativna terapija nabavljala i tokom pandemije, te da su pacijenti i uprkos teškoj epidemiološkoj situaciji u zemlji mogli da primaju terapiju.

Istakla je da rezultati istraživanja u saradnji sa Udruženjem pacijenata Srbije pokazuju i da 41 odsto ispitanika ne poznaje mogućnost lečenja u inostranstvu, jer su, kaže, zadovoljni uslovima lečenja u Srbiji.

"Mnoge zemlje imaju više inovativnih lekova od Srbije, ali imaju ograničen broj pacijenata, a kod nas ima za sve pacijente ", navela je Radojević Škodrić.

Dodala je da se na listi nalaze i inovativni lekovi za različite stadijume bolesti, te da je cilj da se inovativni lekovi nabave čim se pojave na tržištu.

Direktor Udruženja proizvođača inovativnih lekova - INOVIA Bojan Trkulja rekao je da podaci istraživanja o korišćenju inovativnih terapija, koje je sprovedeno od avgusta do septembra na uzorku od 280 pacijenata, pokazuju da je oko tri odsto njih nezadovoljno efektima terapije.

"Istraživanje je pokazalo šta pacijenti misle o inovativnoj terapiji. Ovo istraživanje pokazalo je ogroman značaj Udruženja pacijenata, jer su pacijenti visoko ocenili informacije koje dobijaju od tog udruženja", kazao je Trkulja.

Predsednik Udruženja pacijenata Srbije Savo Pilipović kazao je da je prevencija najvažnija kako bi se sprečilo dobijanje teških bolesti, a samim tim i smanjio broj pacijenata.

"Udruženje će insistirati na prevenciji. Moramo zajedno da radimo na tome jer ne smemo da imamo ovoliki broj pacijenata", kazao je Pilipović.

Farmakolog Stojanović savetuje da sačekamo s primenom bivalentne vakcine

BEOGRAD - Klinički farmakolog i profesor Medicinskog fakulteta dr Radan Stojanović izjavio je danas da mora da se pokaže jasna korist da bi nova bivalentna vakcina, kojom je počela vakcinacija u evropskim zemljama, pronašla širu primenu.

U izjavi za K1 Stojanović je rekao da su Američka agencija za hranu i lekove (FDA) i Evropska agencija za lekove (EMA) odobrile bivalentne vakcine kao pojedinačnu buster dozu, a da smo se ranije vakcinisali monovalentnim vakcinama.

On objašnjava da su monovalentne vakcine usmerene prema jednom soju, vuhanskom, a da su bivalentne vakcine usmerene prema dva soja, vuhanskom i omikronu, ali da i njih ima više vrsta. Stojanović kaže da su to vakcine Moderne i Fajzera i da su informacione RNK tehnologije.

"Postoje dve vrste bivalentnih vakcina. Jedne su vuhanski soj plus omikron BA1 (onaj koji je ranije cirkulisao), a druge su vuhanski plus omikron BA4 i BA5 (koji sada cirkulišu u najvećoj meri). Međutim, te vakcine nisu prošle ista ispitivanja i nemaju isti status. Cilj je da se dobije šira zaštita za više sojeva, jača i dugotrajnija, ali moraju se sprovesti klinička istraživanja", rekao je Stojanović.

On dodaje da su sprovedena klinička ispitivanja za vakcinu protiv BA1 omikrona i da je utvrđeno da proizvodi sposobnost organizma da stvara neutrališuća antitela protiv virusa.

Međutim, napominje da je najveći nedostatak što nije rađena procena efektivnosti, a sem toga kratak je i vremenski period praćenja, mali je broj ispitanika i nepoznata je efikasnost.

"Znamo da proizvodi antitela, ali da li će se to preneti i u kliničku korist, ostaje da vidimo. Visok nivo antitela i efikasnost vakcine nisu sinonimi", naglašava dr Stojanović.

Objasnio je i da su vakcine sa sojevima omikrona BA4 i BA5 imale samo predklinička ispitivanja na miševima, ali da su FDA i EMA dale odobrenje za taj buster imajući u vidu činjenicu da je BA1 prošao dobro i da je relevantan.

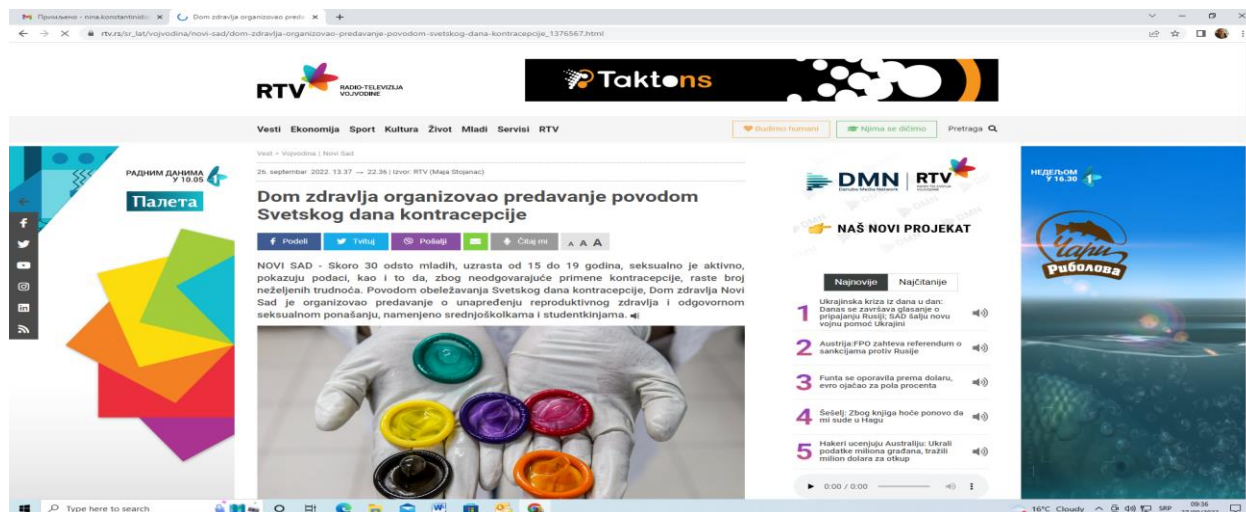
"Meni kao kliničkom farmakologu davanje odobrenja za vakcine za koje iskustva imamo tek dve godine i u uslovima kada imamo vremena, a nisu sprovedena adekvatna klinička ispitivanja - nije najprihvatljivija terapijska opcija. Klinička istraživanja su krunski dokaz efikasnosti i bezbednosti lekova. Mora da se pokaže jasna korist da bi bivalentna vakcina pronašla širu primenu", poručuje Stojanović.

Na pitanje kada će Srbija nabaviti bivalentne vakcine, Stojanović kaže da to može da se uradi za mesec i po dana, ali da je njegova preporuka da sačekamo.

"Treba znati koji soj cirkuliše, koliko je virulentan i kakve su kliničke slike. Potom se može doneti odluka koji buster dati i kojim kategorijama stanovništva", objašnjava farmakolog.

On ističe da i drugi proizvođači rade na novim vakcinama, da će se pojaviti mnogo novih za različite kategorije ljudi, a da će se onda na osnovu saveta lekara znati koja bi za koga bila adekvatna. Stojanović kaže da se ljudi u Srbiji, ali i širom sveta, prilično komotno ponašaju u vezi sa koronom, jer je ta tema pala u zapećak zbog rata u Ukrajini. "Koronu nikako ne smemo zaboraviti, jer je ona i dalje tu i ostaće sa nama, iako je trenutno oslabljena. Mi svakog dana u proseku izgubimo desetak ljudi od kovida. To nije mali broj", naglasio je Stojanović.

On veruje da će se u budućnosti pojaviti jedna vakcina za kovid i gripi i navodi da su klinička istraživanja za to u toku.

Dom zdravlja organizovao predavanje povodom Svetskog dana kontracepcije

NOVI SAD - Skoro 30 odsto mladih, uzrasta od 15 do 19 godina, seksualno je aktivno, pokazuju podaci, kao i to da, zbog neodgovarajuće primene kontracepcije, raste broj neželjenih trudnoća. Povodom obeležavanja Svetskog dana kontracepcije, Dom zdravlja Novi Sad je organizovao predavanje o unapređenju reproduktivnog zdravlja i odgovornom seksualnom ponašanju, namenjeno srednjoškolcima i studentkinjama. audio icon

Obrazovna predavanja su pravi način da mladi saznaju odgovore na pitanja koja ih zanimaju, naročito kada je reč o seksualnosti, primeni kontracepcije i reproduktivnom zdravlju, smatra sedamnaestogodišnja Iva Cicmil.

Mislim da je bolje ove informacije čuti uživo, recimo od strane lekara ili na prezentacijama u grupi sa prijateljima, nego saznavati sa interneta. Mladima je u pubertetu teško i često neprijatno pitati roditelje, kaže Cicmil.

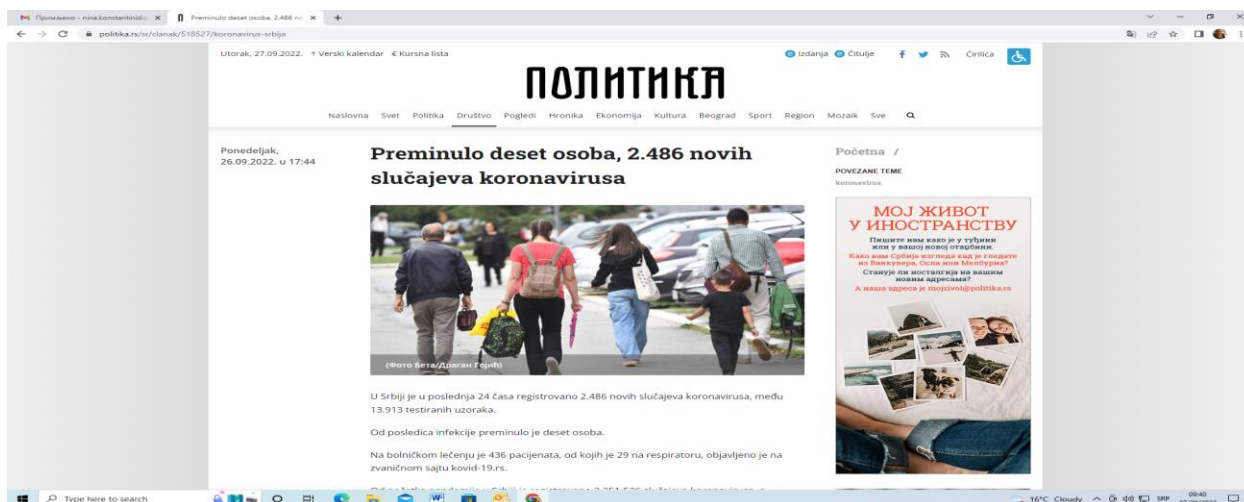
Veoma je važno razgovarati sa mladima, i uputiti ih kako da očuvaju reproduktivno zdravlje, objašnjava specijalista ginekologije i akušerstva iz novosadskog Doma zdravlja Miloš Radumilo, naglašavajući da je najvažnije govoriti o kontracepciji i njenim vidovima, jer se sve češće dešava da se, za sprečavanje neželjenih trudnoća, koristi abortus.

Informisanost o kontracepciji među mladima je loša, a odgovornost je, ukazuje, na celoj zajednici. Poruka je da se u školama uvede poseban predmet ili u sklopu nekog drugog predmeta vrsta informacije i obaveštenja kako mladi mogu da se zaštite. Informisati decu da treba pre stupanja u prvi seksualni odnos obavezno posete ginekologa, napominje Radumilo.

Osnovci i srednjoškcolci mogu da dobiju odgovore na sva pitanja u Savetovalištu za mlade, koje se bavi promocijom i unapređenjem reproduktivnog zdravlja, kaže specijalista socijalne medicine Dragana Zarić. Podizanju svesti o značaju očuvanja reproduktivnog zdravlja, neophodno je pristupiti sistemski, objašnjava doktorka, te Savetovalište u školama organizuje brojne edukacije poput promocija kontracepcije, zaštite od polno prenosivih infekcija, edukacije adolescentkinja za samopregled dojki, prevencije partnerskog seksualnog nasilja među mladima, promociju i objašnjavanje prve posete ginekologu.

To potvrđuje i specijalista ginekologije i akušerstva iz Doma zdravlja „Novi Sad“ doktorka Ljerka Popov, ukazujući da reproduktivno nije izolovano od celokupnog zdravlja, te je ključno da se mladima na vreme ukaže kako da brinu o njemu i kako pravilno da koriste kontracepciju.

ПОЛИТИКА

Preminulo deset osoba, 2.486 novih slučajeva koronavirusa

U Srbiji je u poslednja 24 časa registrovano 2.486 novih slučajeva koronavirusa, među 13.913 testiranih uzoraka.

Od posledica infekcije preminulo je deset osoba.

Na bolničkom lečenju je 436 pacijenata, od kojih je 29 na respiratoru, objavljeno je na zvaničnom sajtu kovid-19.rs.

Od početka pandemije u Srbiji je registrovano 2.351.526 slučajeva koronavirusa, a testirano je 10.986.288 uzoraka, javlja Tanjug.

Do sada je preminulo 16.960 osoba.

Procenat smrtnosti je 0,72.